

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
Вільня, Палацкая вул. 4. — (Wille, ulica Polocka 4).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 гда
6 гадзіны апрача сьвята.
Газэта выходзіць раз у тыдзень.
Падпіска на адзін месяц 1 зл., на 3
мес.—2 зл., на 6 мес.—4 зл., на год—8 зл.
Перамена адрэсу 30 гр.

Цана абвестак:

на 1 старонцы 30 грошаў, на 2 і 3 —
25 грошаў і на 4 — 20 грошаў за ра-
док дробнага друку ў вадняй палосцы.
Жадаючыя іншых абвестак, гавінны
звярнуцца да Адміністрацыі.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.

+ Кс. К. СТЭПОВІЧ

(КАЗІМІР СВАЯК) — Беларускі паэт,

маючы 35 гадоў памёр 6 траўня 1926 года.

Вынас цела з Літоўскай Клінікі (Віленская 28) да касьцёла сьв. Мікалая
наступіць 7.V. а 5-ай гадз. па пал.; жалобнае набажэнства ў тым-жа кась-
цёле 8.V.—а гадз. 10-ай раніцы, пасля якога паховіны на магільнях Роса.

Сялянства і сацыялізм.

Пасля няўдач застасаваць камуністчную сыстэму працы ў земляробстве ў Расеі, паўста-
ла ў вострай форме сялянскае пытаньне. Са-
цыялісты Эўропы звярнулі ўвагу на гэтае
з'явішча і пачалі шукаць прычын правалу
марксыстаў ня толькі ў Расеі, але і ў Заход-
няй Эўропе. Сьцьвердзілася, што ня глядзячы
на, здаецца, так прадуманыя навукова пра-
грамы, як сацыял-дэмакратычная (марксаўская),
ёсьць няжыццёвым стасаваньне іх да сялянска-
га жыцця, бо тармозіць поступ сялянскае гас-
падаркі і робіць вялікія шкоды эканаміч-
ныя. Для асьвятленьня сялянскага пытаньня,
сакрэтарыятам міжнароднага агенства сацы-
ялістычнае прэсы (Agence Internationale de la
presse socialiste), была выпісана анкета ў спра-
ве сялянскага (аграрнага) пытаньня сярод від-
ных прадстаўнікоў сацыялізму і прафэсійна-
нага руху. Для іх сялянскае пытаньне выра-
сла нечакана. Усе яны апіраліся на К. Маркса
і думалі, што сялянства і сялянская гаспадар-
ка ёсьць перажытак, пераходная сыстэма вырабу
гаспадарчых прадуктаў, якая ня вытрымае кан-
курэнцыі вялікіх прадпрыемстваў гаспадарчых
(камун) і знікне. Сялянства-жа само спра-
тарызуюцца і як кляса асуджана на сьмерць.
Па яго знікненьні можна будзе завесці сацыя-
лізм. Але гэтак ня сталася. Сялянства стала
жыццёвым элемэнтам сучаснае эканомікі і ня
распалася, напроціў: праявіла актыўную дзей-
насьць ва ўсіх краях Эўропы. На анкету ад-
казалі: Ф. Дан—расейскі сац.-дэм., Іозэф Сти-
він—чэх-славацкі сац.-дэм., Отто Баўэр—аў-
стрыйскі сац.-дэм., Леон Жуо—францускі са-
цыяліст, Ноэль Бэкстон—лябурыст—міністар
земляробства ў кабінэце Макданаляда, Эміль
Вандэрвэльд—бэльгійскі сац.-дэм. і Чарнов—
расейскі сац.-рэвалюцыянер.

Вось больш-менш што ўдалося канстан-
таваць сацыялістам:

1) Сялянства ёсьць сіла, якая не распа-
лася, як прадугадвалі марксісты, а наадварот—
кансалідавалася і кансалідуецца.

2) Шлях пралетарызацыі, шлях сацыяль-
на-клясавое сьмерці сялянства, які вядзецца да

сацыялізму і камунізму ў прамысловасьці (па
марксаўску), не апраўдаўся на практыцы ў ся-
лян, бо да сацыялізму не давёў і покуль-што
не вядзе.

3) Вялікі індывідуалізм сялян.

Але некаторыя яшчэ не пакінулі пагляду
на сялянства, паводле якога сялянства ёсьць
атрафіруючыся орган сельскае гаспадаркі. (Ф.
Дан). Апрача таго ўсе сацыялісты хочуць пры-
цягнуць сялян у свой лагер сацыялізму, і та-
кім спосабам—дастасовываючыся да жаданьняў
і псыхалёгіі сялянства весці яго ў „царства
сацыялізму“. Тут яны хочуць выкарыстаць ся-
лянства як сілу, без якой ім не здабыць пе-
рамогі над буржуазіяй. Цяпер паўстае сур'ёз-
нае пытаньне. Сьцьверджаючы, што работніч-
ка-сацыялістычныя тэорыі ня могуць быць
стасаваны на практыцы ў сялянскім жыцці,
як гэта можна ў работнікаў, цяжка гаварыць
і вышуківаць абходныя дарогі, якія-бы вялі
ўсётакі і сялянства да сацыялізму. Не абход-
нымі, а простымі дарогамі, можна скінуць па-
наваньне буржуазіі і вялікага капіталу. Гэтая
дарога ёсьць клясавое ўсьведамленьне сялян-
ства з сваімі клясавымі сялянскімі інтарэсамі,
эканамічнымі праграмамі і арганізацыямі. Чы-
ста сялянскія арганізацыі, само сялянства, жы-
вучае з працы ўласных рук, дабываючае срод-
кі жыцця на сваім кусочку зямлі, зможа выт-
кнуць правідловы шлях барацьбы з сваімі дар-
мадамі. З буржуазіяй сялянства ня можа ісь-
ці, бо яна вечна выкарыстоўвала і ўціскала
яго; дарогі, вытыканыя сацыялістамі не палеп-
шалі сялянства.

Гэтыя факты гавораць, што сялянства
мусіць ісьці самастойна ў барацьбе за свае
правы і палепшаньне жыцця. Прыкладам,
дзе камуністычныя тэорыі не ўдалося за-
стасаваць на практыцы сярод сялян, ёсьць
Расея. І цяпер правадары камуністаў, каб не
пакінуць саўсім сацыялізму, як Бухарын, —
звяртаюцца да тэорыі расейскіх эсэраў. Ці
магчымы-ж сацыялізм ў сялянскай гаспадарцы,
якому з прыведзеных васьмі ніжэй даных мож-
на шмат паставіць запырачанняў з пункту
гледжаньня чыста эканамічнае выгады? Каб
гэта бачыць, паглядзім, што дае практыка
і статыстыка, лічбы якой гавораць саўсім не

на карысьць вялікіх маэнтаў і падобных да
іх камунаў марксаўскае зьбіральнае сыстэмы.
Ходзіць аб тое, каб устанавіць, як вялікая му-
сіць быць гаспадарка і якая вялічынна яе пры-
носіць балеі карысьці. Звычайна, дзе гаспадар-
кі бываюць вялікія, ўласнік мае працу толь-
кі кіруючую і мае памочных кіраўнічых, а са-
мая праца выконваецца сіламі чужымі; сярэд-
нія гаспадаркі, калі ўласнік кіруе і сам тро-
ха працуе фізічна, а рэшту працы выконва-
юць сілы чужыя, і малыя гаспадаркі, калі сам
ўласнік выконвае ўсю працу. Выгады вялікіх:
вялікія гаспадаркі дапушчаюць аддзяленьне
працы кіраўнічае, ад працы выконваючае, ма-
юць большы капітал, таму могуць дастаць ляг-
чэй паравыя плугі, малатарні і г. д.; яны ма-
юць выгады збыту, бо робяць гуртам, ім лепш
пазычаюць грошы. У меншых гаспадарках
ідзе ў увагу зьбольшаны інтэрас уласніка і яго
сям'і на наадзіночкіх працах, дзе чаго яны
выконваюцца з большаю дасканаласьцю і
пільнасьцю. Праца тут ня звязана працоўным
часам, так што некаторыя работы можна зра-
біць у пару, чым папярэджаюцца шкоды, якія
ў вялікіх маэнтах няўхільныя, напрыклад
падчас жніва, ці пры выбіраньні бульбы. Да-
лей, дасягваецца тут лепшага выраўнаньня
працы ў наадзіночкіх порах году, карыстаючыся
тым, што працоўныя сілы маем калі патрэба.
Прадукты з меншай гаспадаркі йдуць на пра-
кармленьне пераважна сям'і і не залежаць ад
часовых цен рынку*).

Меншыя гаспадаркі, такім чынам, маюць
перавагу там, дзе скутак працы залежыць ад
асобнага стараньня і пільнасьці выконваючага
працу. Пры гадоўлі жывёлы меншыя гаспа-
даркі маюць вялікую перавагу, таму што жы-
вёла множыцца там лягчэй, дзе болей ахвя-
роўваецца яму асобнага стараньня. Большыя
гаспадаркі маюць выгаду да гэтага часу там,
дзе ходзіць аб выкарыстаньні вышэйшых знань-
няў гаспадара (прадпрыемцы), выгад большага
капіталу і машын, але калі наагул цяпер куль-
тура падымлаецца, то і гэта аднадае. У боль-
шых гаспадарках выраб мала залежыць ад
ручнай працы. З поступам тэхнікі, калі ма-
шыны дасканалыцца, робяцца малыя, добрыя
да ўжываньня на малай гаспадарцы і таней-
шыя, калі пачынае разьвівацца сялянская ка-
аперацыя, а яна ў нас патрэбна, каб была па-
стаўлена на адпаведную вышыню, то тагды
выгады вялікае гаспадаркі ня могуць канку-
раваць з гаспадаркамі драбнейшымі, асабліва,
калі ўзяць пад увагу момант псыхалёгічны
сялянкіна — любоў да самастойнага гаспадар-
ваньня. Цяпер саўсім такі ня можа быць пра-
ведзаны канцэнтрычны закон К. Маркса, які
гэтым законам характарызаваў разьвіцьцё гас-
падаркі свайго часу. Закон гэты ляжыць у тым,
што выраб канцэнтруецца балеі у боль-
шых прадпрыемствах, што ў промысле ёсьць
праўдаю, у земляробстве наадварот, разьвіцьцё

*) Прыкл. калі вялікая гаспадарка патрабуе грошы на апла-
ту работнікам, то мусіць прадаць збожа хоць і па нізкіх цэнах,
а работнікам заплаціць нармальна. Напроціў, малая гаспадарка
не патрабуе плаціць нікому і можа чакаць на цэны вышэйшыя.
Вялікая гаспадарка нясе ад гэтага страты.

ня йдзе гэтак, яно йдзе якраз проціў гэтага закону і вылікія земляробныя прадпрыемствы ня вытрымліваюць канкурэнцыі з малымі. Гэта пацвярджаецца ў зямельным валоданні ў ва-ўсіх гаспадарствах з'яўляюцца і міма з'яўляюцца. Так напр. у Нямеччыне ад 1882—1907 узрасла (+), або зменшылася (—) зямля ў гаспадарках

ад 2—5 гектараў	+	115,000	або	3,6%
„ 5—20 „	+	1,263,000	„	13,8%
„ 20—100 „	—	586,000	„	5,9%
балей 100 „	—	731,000	„	9,4%

Гэта паказвае, што ў гаспадарках ад 2 да 20 гектараў зямля павялічвалася таму, што яны давалі даход добры і можна было прыкупіць, але як пераступіла за 100 гектараў, дык пачала падаць гаспадарка, таму што патрабаваліся сілы апрацаваць, праца не вялася старанна і даход змяншаўся. Самымі даходнымі гаспадаркамі былі ад 5 да 20 гектараў. Калі-бы на вёсцы і далася што рабіць у кірунку да сацыялізму, то не ў ва-ўсіх галінах гаспадаркі. З гэтых уваг можна зрабіць вывад, што ў сучасны момант падзел у Беларускім Пасольскім Клубе не часовае з'явішча і не прыпыноковае, а наадварот пастаяннае і прыпыноковае, мае свой ідэалёгічны і эканамічны падклад. Што дагаджае работнікам, ня можа дагаджаць сялянам, бо праца сялянская, як характар, парадак ёсць аддзеленаю ад механічнай працы работніка пры станку. Тэорыя добрых работнікам, ня добрыя селяніну. Няхай скажучь сяляне самі, ці хочучь яны жыць і працаваць ў камуне, ці ў пана ў маёнтку, які гэтакі-самы як камуна па характару працы, нават і жыцця?

Вось чаму Сял. Саюз—справа жыццёвага існавання сялян, справа, як выгадней і лепей вырабляць хлеб, без якога ня могуць жыць і работнікі ў месцах; справа, як размяжваць паміж сялянамі зямлю, каб яна была даходнейшаю і людзству жылося лепш. Таму паводле выгад эканамічных мусіць і застасоўваць свае адносіны сялянства да сацыялізму і яго тэорыяў. Дзея гэтага мусіць мець свае ўласныя арганізацыі, само сялянства мусіць разбірацца ў гэтых справах праз свае арганізацыі, а не тапіцца ў імгле тэорыяў, як яны—будучь добрыя на практыцы, ці не, і паводле атрыманых досведаў свае адносіны застасоўваць да сацыялізму, асабліва камунізму. Гэта арганізацыя сялянства ня значыць, што работнікам аб'яўляецца вайна.

I. Н.

„Новы курс“.

„Беларуская Справа“, орган „Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады“ вельмі стараецца што не будзе знайсці ў партыі „Беларускі Сялянскі Саюз“, што дало-б повад ей крытыкаваць Саюз. Не знаходзячы аднак у праграме і ў тактыцы Беларускага Сялянскага Саюзу матываў нягледных з сялянскай ідэалёгіяй і інтарэсамі усяго беларускага народу, „Беларуская Справа“ пачынае шукаць сабе фундамэнту для крытыкі і хапаецца за рэчы, якія нічога супольнага ня маюць з Бел. Сялянскім Саюзам, або вынаходзіць аргументы асабістага характару. У № 2 „Беларускай Справы“ закідаюць нам, што „Сялянская Ніва“ „выразна бярэць курс на Варшаву“.

Паглядзім на чым апіраюцца такія сьмелыя вывады. Перш-наперш, „Бел. Справа“ гавора аб тым, што „Беларуская Крыніца“ змясціла стацьцю, з якой відаць наш „курс на Варшаву“. Не ўваходзячы зусім у змест гэтай стацьці мусім толькі адзначыць, што стацьця гэта нічога ня мае супольнага з намі, бо Сялянскі Саюз мае свой орган „Сялянскую Ніву“, у якой праводзе сваю ідэалёгію, якая, як ведама чытачом, апіраецца прадусім на свае беларускія сілы—на беларускае сялянства.

Другі закід, што „Сялянская Ніва“ нібы-то „дыплёматычна ўтаівае“ ад сваіх чытачоў факты адміністрацыйных гвалтаў над культурнымі беларускімі ўстановамі, чаго докажам нібы мае быць той факт, што наш орган ня ўспомінуў аб забаронах з боку ўладаў гр. Лудкевічу вучыць у беларускай гімназіі. Вось жа гэта так жа выглядае мала паважным. Няможна на чыста асабістых уражаннях рабіць вывады аб утаіванні гвалтаў агулам і рабіць з іх вывады аб змене курсу. А што „Сялянская Ніва“ ня ўтаівае ніякіх гвалтаў з боку адміністрацыі, таго докажам ёсць змест чытаных ў „Сялянскай Ніве“ інтэрв'яцыі беларускіх паслоў у справе надужыццяў і гвалтаў адміністрацыі. Справу з грам. Лудкевічам уважам за справу, якіх жыццёў нам прыносе амаль што ня кожны дзень, бо ўсім сьведомым беларусам атрымаць польскае грамадзянства вельмі рэдка ўдаецца. Аб тым, якое значэнне грам. Лудкевіч меў для гімназіі, найбольш кампетэнтна можа сказаць гімназія, якая ўжо ў свой час была ўтраціла гр. Лудкевіча, як вучыцеля, з прычын нам ня вяданых, аднак аб чым тагочасныя газеты мала ўспаміналі.

Цяпер чытачы яна відзяць, на чым апірае „Бел. Справа“ закід „Сялянскай Ніве“ ў яе „курс на Варшаву“.

Не заусёды будзе так!

Ня век носіць ваду збан,
Бо на ўсё ёсць сьмерці час;
Ня век будзе ліхі пан
У балота таптаць нас.
Блісьніць сонца і ў наш край,
Сонца Волі і Свабоды;
З сьлёз няволі зробіць рай
І асьвеціць наш народ.

Кривацин.

Люблю вясну...

Люблю як траўка зялянее
І птушкі весела пяюць;
Люблю як сонейка прыгрэе,
А цені свой вянок плятуць.
Люблю я хвалі рэк бурлістых
І лесу ціхі манатон;
Люблю я колер гор срабрыстых
І нівы ўзгораны загон.
Люблю я рух, бязперастання
Які пануе на вясне...
Я ўсё люблю, усё да званьня —
Што толькі родна для мяне!
Я—сын вясны, жыцця і згоды —
Мая вясёлая сям'я...
Мне трэба сьвету і свабоды,
Мне трэба сьпеву салаўя!

В. Шнодзіч.

На канчатак можам толькі прыпомніць словы расейскага песьняра: „Чем кумушек считать трудиться... і адначасна звярнуць увагу на § 51 палітычнае плятформы „Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады“, які гавора: „Ідучы да сваіх мэтай, В. С.-Р. Грамада карыстаецца шляхам легальнай, законнай барацьбы на аснове канстытуцыі і права“. Гэтыя словы, выпісаныя на штандары Грамады ня мала гавораць аб яе „курсе“.

Але ад глыбейшых вывадаў у гэтай справе покуль-што ўстрымліваемся, ведаючы, што беларускі селянін ужо добра сам ар'янтуюцца ў беларускім жыцці.

Сэкрэтарыят В. С. Саюзу.

ПАЭТЫЦКАЯ ТВОРЧАСЬЦЬ ЯНКІ КУПАЛЫ.

(3 нагоды 20-цілетняга юбілею ягонае літаратурнае творчасці).

III. „Шляхам жыцця“.

„Песьня мая ня ўзышла сярод кветак,
„Кветак цвітучага вечна паўдня...
„Поўначы сумнай забыты палетак
„Дай ёй жыццё пасярод палыньня“...

Я. Купала.

Праходзіць некалькі гадоў ад выхаду „Гусьляра“ і вось у 1913 г. ў Пецярбурзе з'яўляецца ў друку новы, вялікі, 250 старонак з лішкам маючы, зборнік Купалы п. н. „Шляхам жыцця“.

Зборнік гэны, з прыгожым малюнкам на вокладцы, прадстаўляючы ў бязконцы ідучую беларускую дарогу, ды-й і партрэтама самога Купалы, — абыймае ўсю ягоную лірыка-эпічную творчасць за перыяд 1910—1913 г. г.

Калі змест „Гусьляра“ ня надта-ж далёка адыйшоў ад „Жалейкі“, дык затое ў зборніку „Шляхам жыцця“ паэт зрабіў аграмадны крок у перад.

Больші бо ён тут даходзіць да зэніту, бяручы найвышэйшы тон на сваіх чароўных гуслях!...

Тутак прад намі не салавейка і на'т ня сокал, ня кажучы ўжо пра верабейку, з якім калісь раўняў сябе скромны паэт, — не! прад намі тут горды арол, які адважна расправіў магутныя крыльы свае да паднебнага лёту.

Найлепшай ілюстрацыяй нашых слоў, а так жа даказам вялікіх духоўных перамен і артыстычна-жыццёвай сьпеласці паэта, можа служыць ягоны верш „Мой дом“, поўны гучнасьці, глыбіні, размаху і характа. Вось ён:

„Мой дом — прыволье звёзднай далі,
„Арламі мераны абшар,
„Дзе бітвы точуць ветраў хвалі
„З сям'ёй глухіх, калматых хмар.

„Мой дом—амшалай пушчы сховы,
„Сяліба ясеняў, сасон,
„Дзе сьмех русалчын, лясуновы
„Палошыць вечна-цяплы сон.

„Мой дом—пяшчаныя разлогі,
„Пакута сьцюжы і сьнягот,
„Дзе ў ськібах лад вядуць нарогі,
„Аздобай цвет—чырвоны пот.

„Мой дом—узмежных вёлак васьці,
„З сухой асінаю курган,
„Дзе тлеюць прадзедавы косці,
„Дзе плача ночка ды туман“.

Багацьце форм і рожнароднасьць зместу ў гэтым зборніку — проста нязвычайныя.

Як і ў папярэдніх так жа і ў гэтым зборніку чуваць моцныя польскія ўплывы, асабліва ў жартаўлівых паэмах—гутарках.

Цэнным для беларускае літаратуры зьявішчам ў гэтым зборніку ёсць тое, што аўтар закранае тут між іншым і беларускія гістарычныя тэмы, праўда, у форме фантастычна-легендарнай, але гэта зусім не памяншае іх вартасці. (Паэмы: „На Куцьцю“ і „Нурган“).

Гэтак-сама звяртае ўвагу глыбіня думак і пацуды, знаходзячы свой выраз у радзе мастацкіх імпрэсіяў.

Нікаторыя з іх сьмела могуць раўняцца з творамі нябошчыка Багдановіча, вялікага maestro беларускага слова, аўтора вядомага добра кожнаму беларускуму інтэлігенту—„Вяніна“.

Для прыкладу даём тут адну з гэтых імпрэсіяў п. н. „Па межах родных“, вызначную дэлікатнасьцю настрою, музыкальнасьцю вершу і глыбокім сумам..

„Па межах родных і разорах,
„Пад небам зводна—неспагадным,
„Спакоём воджаны век зградным,
„Сную, і нейкі са мной шорах.

„Са мной, за мною ўсьлед сум—ворак
„З глухім нашэнтам няпрыпадным: —

„Як ты ня хочаш быць праглядным, —
„Сягоньня ўсё тут — як і ўчора-х!

„Усё жыве тым самым Богам, —
„Таксама шумнае прадвесне
„Усёй ня зводзе в гоняў плесеньі...

„Араты ўсход нясе адлогам: —
„Курган чапаючы нарогам,
„Ня ўспомне прадзедавай песьні“.

На спецыяльную ўвагу заслугоўвае тут, гэтак характэрныя для Купалы, фантастычныя, або містычна-казачныя вершы, поўныя багоў, дзівацтваў і зьяў, зачарованых з багатай крыніцы славянскае міфалёгіі.

Адным з найпрыгажэйшых вершаў гэтае галіны з'яўляецца „Песьня-байна“ (З да далёку, з пад усходу Віхар мчыцца ў непагоду... і г. д.).

Як гэта звычайна бывае ў вялікіх зборніках, гэтак і тут прыгожыя вершы, а на'т сапраўдныя перлы паэзіі, пераблутаны з сярэдняй вартасці драбязой; вось-жа вярта-б было выбраць больш прыгожыя вершы гэтага вялікага зборніку, у якім яны затуюць, аўта-аўта і выдаць асобнай кніжкай. (Пры нагодзе адначасна і тое, што ў выпадку паўторнага выдання „Жалейкі“, трэба абавязкова замяніць старую орфографію сучаснай, а роўна-ж выкінуць найбольш яскравыя русыфікацыі, ды-й полёнізмы; часткова ўвага гэтае датыча і зборніка „Гусьляра“).

Дзеся таго, што зборнік „Шляхам жыцця“ ўсім вядомы, а больш падрабязны разгляд ягонага зместу занаў-бы шмат мейсца, арганічымся тут толькі да адзначэння найлепшых вершаў, знаходзячыся ў пазубных аддзелах зборніку, назовы-ж гэных аддзелаў дадучь нам панаціць аб галоўных тэмах, якія закрануў тутак наш паэт.

Аддзелаў гэных ёсць усяго ажно 7.

Аддзел 1-шы носіць назву „Бацьняўшчыне“ і прысьвячаны пераважна тэмам патрыятычным.

Зьмешчаны ў ім ўступны верш, у якім паэт, ахарактарызоўваючы змест свайго зборніку, кажа між іншым, што:

„Усяго па крысе знойдзеце вы; гэта —
„Пры сасе, пры касе собрана за лета.

Бязпрыкладнае здзічэнне польскага студэнства.

(Да святкавання 1-га мая ў Вільні).

Святныя святкаванні 1-га мая, як у ва-ўсей Польшчы, так і ў Вільні, прайшло нязвычайна, бо на вуліцах нашага спакойнага места адбылася крывавае бойня.

Як і трэба было спадзявацца, работнікі і безработныя ўсялякіх партыяў зарганізавалі паход і паячы рэвалюцыйныя песні, вышлі на пляц Катедральны. Тут сталася тое, чаму проста трудна паверыць:

Студэнты Віленскага Універсітэту згуртаваліся заўчасу спецыяльную баёўку, кінуліся на дэманстрантаў, пачалі іх біць, адбіраць і рваць сьцягі, на каторых віднеліся пераважна дамаганні хлеба і працы. Да бітвы ўмяшалася паліцыя. Тады студэнты пачулі мацнейшы грукот пад нагамі. Яшчэ больш раз'юшаныя кінуліся яны з палкамі на безработных маніфэстантаў, якія бачучы конную паліцыю з голымі шаблямі па старане студэнтаў і групы моладзі польскіх сярэдніх школ, пачалі разбегавіцца.

У выніку бітвы аказалася каля 10 чал. раненымі.

Гэты сумны факт барацьбы інтэлігентнай моладзі з працоўнымі, якія вышлі на вуліцу, каб прыдаць больш урачысты характар Сьвяту Працы, напаўняе жахам кожнага спакойнага грамадзяніна. Бо сталася вось што: значная частка польскага студэнства ў Вільні, таго самага студэнства, якое атрымала ў спадчыну поўныя гуманнасьці і святасці традыцыі філарэтаў і філіматаў часоў Міцкевіча, сьняны гэта студэнства аб'яўляе сябе заклётымі ворагамі працоўных, сьняны яго становіцца звычайнай арміяй паліцыі, з якой становіцца плячо ў плячо, каб апаганіць і папоўніць сумам Сьвята Працоўных.

Што значны лік студэнтаў Віленскага Універсітэту працуе ў дэфэнзыве і на т' на палітычныя абскі зьяўляюцца ў сваіх белых шапках, аб гэтым ужо ўсе ведаюць даўно, але што гэты будучыя правадары, гордасць і надзея нацыі могуць арганізаваць баёўкі, каб пад маскай змаганьня з сацыялізмам і жыдамі, маглі зьніжаваць і біць сваіх карміцеляў, аб гэтым атала вядома толькі 1-га мая 1926 г. Гэта зьявішча безпрыкладнага здзічэння сучаснай польскай моладзі паказвае ясна, што старшае польскае грамадзянства не далёка асталося ад маральна разваленай моладзі. Больш таго: гэта даказ узгадваньня сучаснага грамадзяніна ў атмасфэры разнацыі, ясьне-пансіх традыцыяў і бэстыяльнага нацыяналізму.

І незалежна ад таго, як зарэагуюць масы віленскага польскага студэнства ў сваім цэлым на праявы здзічэння з боку іх азьвяраўшых калег, усё роўна з белай студэнскай шапкі трудна будзе змыць першамайскую крывавае пляму — кляймо нячуванай дагэтуль ганьбы для польскага студэнства!

Быўшы студэнт.

3 Польшчы.

Урадавы крызыс.

Урад графа Скішынскага, дажыў апошніх дзён. Правіда абвінае ў гэтым пэпэсаў, каторыя дамагаюцца надрукаваньня 300 міль. папярковых грошаў нічым не забяспечаных. З гэтай сумы пэпэсы практавалі палавіну даць на пуншчэнне ў ход шмат якіх прадпрыемстваў з мэтай даць хлеб безработным, другую-ж палавіну гэтай сумы праяжталася скіраваць на пазычкі зямельныя і патрэбы промыслу. Міністар скарбу Зьдэхоўскі і прэзэс фінансавай камісіі Гломбінскі спрацівіліся гэтаму і прадставілі свае праекты, аснованыя на ўвядзеньні новых вялікіх падаткаў і званьняўні ўрадоўцаў. Спрэчкі гэты давалі да таго, што два міністры пэпэсаўцы лічылі супрацоўніцтва ў кабінэце Скішынскага немагчымым і падаліся ў адстаўку.

Такім чынам урад астаўся няпоўным і ня мог лічыцца па саставу за такі, за які галасавалі Сойм.

Дзякуючы гэтаму Скішынскі, ідучы за прыкладам сацыялістычных міністраў, заявіў Прэзыдэнту аб сваёй адстаўцы. Прэзыдэнт выслушаўшы прычыны заявы Скішынскага, адстаўкі яму ня даў і загадаў працаваць з астаўшымся куртатым саставам міністраў.

Працівоная прэса заглядалася на гэты факт атказу Прэзыдэнта, як на „дзяржаўную патрэбу“, бяручы пад увагу правядзеньне бюджэту на май, катастрофічнае гаспадарчае палажэньне, ну, і... першамайскую загадку.

5-га мая Скішынскі йшоў падаў Прэзыдэнту адстаўку, якая гэтым разам была прынята.

У сувязі з сучасным крызісам у палітычных кругах зьявілася вестка, быццам ген. Сікорскі, конкурэнт Пілсудскага, паціху прыехаў у Варшаву, каб навізаць лучнась з сваімі палітычнымі прыяцелямі.

Вось калі ўзяць яшчэ пад увагу нязгоду сярод верхаводаў польскай арміі, то маецца ўражэньне, што стаём перад важнымі і раптоўнымі пераменамі ў жыцці польскага гаспадарства, а з гэтым разам і ў жыцці нашага сярмяжыка з Заходняй Беларусі.

Святкаваньне 1-га Мая.

У дзень работніцкага Сьвята Працы не працавалі ў Варшаве ўсе большыя фабрыкі. Рух трамваяў пачаўся толькі а 4-ай гадзіне.

У рабочых частках места ад раніцы зьбіраліся работніцкія паходы. А гадзіне 10-ай на пляцы Тэатральным сабралася каля 10 тысяч работнікаў. У часе паходу на вул. Мядовой з натоўпу стрэліў нейкі студэнт, якога маніфэстанты пабілі палкамі. Да паважных забурэньняў дайшло на Кракоўскім Прадмесьці, Новым Сьвеце і Трыкрыскім Пляцы. Да паходу былі з публікі даваны выстралы, а на ўпамняным пляцы група моладзі заатакавала пэпэсаўскую міліцыю густымі выстрэламі, пасля чаго пэпэсы аткрылі стрэлянину ў бок напаўшых. У працягу дня пры гэтых сутычках забіта некалькі чалавек. Раненых налічаюць каля 50 душ. Вар-

шаўскія сацыялісты (пэпэсы) мелі проціў сябе два фронты: з аднаго боку эндэкі, з другога — камуністы.

У Новым Двары пад Варшавай дайшло да сутычкі маніфэстантаў з паліцыяй, якая дала залп да маніфэстантаў. Забіты 1, ранена больш дзесятка.

У Заглембі Дамброўскім сацыялісты з камуністамі не пададзілі.

У іншых местах Польшчы 1-шы мая прайшоў даволі спакойна.

Аб здарэньнях гэтага дня ў Вільні, знойдае чытач у іншым мейсцы гэтага нумару.

3 Заграніцы.

Загранічны гандаль Літвы.

У мес. сакавіку літоўскі вываз дайшоў да 25 мільёнаў літаў, перавышаючы за люты на паўмільёна літаў і за студзень — на 5 мільёнаў. Літоўскі ўвоз за сакавік дайшоў больш 19 мільёнаў літаў перавышаючы ўвоз за люты на 3 з лішнім міль. літаў і за студзень на 6 мільёнаў. Увоз за сакавік больш за ўсё павялічыўся дзякуючы дастаўцы штучнага навозу, машын і каменнага вугля.

Літоўска-савецкія перагаворы.

„Эхо“ падчырквае труднасьці вядзеньня літоўска-савецкіх перагавораў. Урад літоўскі стаіць перад пытаньнем, ці хоціць яму сілы праканаць Эўропу, што гэты перагаворы ня тайнага характару і маюць на мэце агульны мір. Ніхто ня можа сказаць напэўна — піша „Эхо“ — ці перагаворы кончацца памыслом, бо разумная ўступлівасьць Літвы можа мець свае граніцы.

„Gazeta Poranna“ ў карэспандэнцыі з савецкай граніцы піша: Паводле вестак з Масквы, перагаворы савецка-літоўскія блізіцца да канца. Староны дабіліся паразуменьня ў ва-ўсіх падатавоўных пытаньнях. Умова мае зьмяшчаць, паміж іншым, пункт аб нейтралітэце да іншых балтыцкіх рэспублік. Дзеля Клайпэды прадугледжаны перавозныя льготы.

Літоўскі міністар аб перагаворах Літвы з Саветамі.

Міністар Рэйніс катэгарычна запярэчыў весткам заграічнай прэсы аб падрабнасьцях савецка-літоўскіх перагавораў. Заявіў ён, што мэтай перагавораў зьяўляецца заключэньне ўмовы, падобнай да ўмовы савецка-турэцкай, г. зн. аб ненападзеньні, нейтралітэце і да забавязаньня не рабіць умоваў, скіраваных проціў другой стараны. У пракце літоўска-савецкай умовы, кажа міністар, — няма ніякага ўспаміну аб гатоўнасьці абяцаньняў Літве ўладаньня Віленшчынай і Клайпэдай пад варункам зрачэньня Літвы ўступаць да балтыцкага саюзу.

Фронт савецка-нямецка-літоўскі.

Парыская газета „Petit Parisien“ піша, што між Саветамі, Нямеччынай і Літвой заключана ўмова, якая зьяўляецца дапаўненьнем бэрлінскага трактату.

„Шчырым сэрцам, душой складана няхітра,
„Знама — свой, не з якой там з „звёлкай“, ці мітрай,
„Што-небудзь мо' ня так — прашу прабачэньня;
„Трудна ў рыхт-часу брак, мазаліста жменя“...
— і г. д.

не стаіць ў ніякім адношаньні да інтэлігентнага і мастацкага зьместу зборніка і можа быць тлумачана толькі жадаўшым паэта заахвоціць беларускага селяніна да роднай кніжкі, у якой ягоная недаверчывая душа лёгка магла-б дашукацца толькі новага панскага зьдэку над ягонай „простай“ мовай, што ў свой чарод магло-б ішоў дранна адбіцца на пасьпеху зборніка сярод гэнага-ж селянства.

Але гэткае разважаньне можа апраўдаць зьмяшчэньне гэтага скромнага вершыка на заглаўным мейсцы толькі ў прадваенныя часы, цяпер-жа беларуская народная сьведомасьць гэтак пасгупіла ўперал, што на гэтыя праявы няма ўжо мейсца і вершык гэны ў новых выданьнях трэ' перапесціць недзе далей, замянячы яго іншым чарговым, напрыклад, над назовам „Песьня мая“, які надта ж добра характэрнае асноўны моманты творчасьці Купалы.

З вершаў найбольш вызначаюцца тут гэтыя: 1) поўная пачудьца „Песьня сонцу“ (старонка 12), 2) містычная „Песьня-байка“ (стар. 18), 3) бадзёрнае „Гэй на перад!“ (стар. 19), 4) прыведзены вышэй „Мой дом“ і 5) поўны патрыстычнае тугі за Бацькаўшчынай верш „Я ад вас далёка“ (стар. 23).

Аддзел II-гі „Па межах родных...“ анісвае беларускую прыроду і родныя краіны. Асабліва прыгожай зьяўляецца ў гэтым адзеле прыведзеная вышэй ўступная імпрэсія „Па межах родных і разорах“ (стар. 57), вызначная: дэлікатнасьцю настрою, арыгінальнасьцю формы і модэрністычнай апрацоўкай.

III-ці аддзел „Для яе“, прысьвячаны каханьню і аданачаеца рожнароднасьцю любоўных перажываньняў і настрояў.

IV-ты аддзел „Наша вёска“, малюе нам вясковы быт беларускага селяніна. Вершы гэтага аддзелу, мала рожніцца ад вершаў на аналягічныя тэмы ў папярэдніх зборніках.

V-ты аддзел „Сваім і чужым“, прысьвячаны тэ-

мам патрыстычным, а так-жа памяці выдатных адзінак, пераважна з літаратурнага міру, сваіх і чужых.

Тут заслужваюць на ўвагу гэтыя вершы: 1) поўнае пачудьца „Роднае слова“ (стар. 144), 2) вядомая песьня „Не пагаснуць зоркі ў небе...“ (старонка 146), 3) пярэньны верш „Ворагам беларушчыны“, 4) поўнае іроніі і сардэчнага болю „На рынку“ (старонка 149) і 5) магутны верш „Наша песьня“.

VI-ты аддзел носіць назву „Байні і аповесці“. З баек найлепшымі будуць: „Мініта і валы“ ды-й „Два мужыні і глушэц“ (стар. 173 і 174).

З повесцяў-жа зьвяртаем увагу чытачоў на невялічкую паэму „На Куцьцю“ (стар. 197), якая зьяўляецца запраўдным шэдэврам і заслугуе на асобнае багатае выданьне яе са стыльнымі ілюстрацыямі.

Зьмест гэтае чароўнае, ды чамусь не зьварнуўшае належнае ўвагі крытыкаў, паэмы гэты: на руінах старога замчышча, зьбіраюцца раз у год на Куцьцю духі мінуўшчыны — беларускі князь з княгіняй сваёй і дружнай; ідзе шумная бясёда; князь выслушваець даклады трох ганцоў, так-жа духоў, прыбыўшых з усіх куткоў Беларусі і прыносячых весткі аб сучасным сумным, але не безнадзейным становішчы краю і народу беларускага; выслушавшы распарту ганцоў, князь ішоў рассялае іх па ўсёй беларускай зямлі, а гучная бясёда ідзе далей, покуль не праявуць першыя пэўні, — тады ўсё нікне...

Вось, для прыкладу, распарт трэцяга ганца:

„І трэці князь гэты сказ
„І княжне скажа міласьцівай:
„Я абышоў іх тройчы раз
„І відаеў, што яны ўсе жывы.
„А толькі торг усё ідзе
„Над іх душою патаптавай;
„Яны, як цені, у грамадзе
„Маўчаць і йдуць на пір паганы.
„А як ударыў па струне,
„Заматушыліся, як пшчылы,
„І на гарэ і нізіне
„Мне падавалі голас кволы.
„За мною ўсцяж і тут і там,
„Іх вусны бледныя шапталі:

„Адайдзе песьню нашу нам!
„Нашто схаваці — расхалалі?“

А вось яшчэ адказ князя ганцом, па выслушаньні іх распарту:

„На ўмруць, ня ўмруць ужо яны,
„Раз хочуць сонца, славы, песьні;
„Заб'юць ім зычныя званы
„Прабудным званам на прадвесьні.

„Сваёй забранай старане,
„Скаванай мучаніцы — княжне,
„Узнясуць пасады на кургане
„На панаваньне недасяжне.

„На дзеле — кожны йшчэ слугой,
„У думках — вольныя ўсё людзі;
„Над сэрцам іх, над іх душой
„Наш дух лунаці вечна будзе“.

Затым трэ' тут яшчэ ўспомніць вядомую паэму „Курган“ (стар. 220), сымбалічна-казачную паэму „Чараўнін“ (стар. 227) ды-й драматычны абраз „На папасе“ (стар. 233).

Апошні аддзел VII, носіць тытул „Пераклады з польскае мовы“.

Найлепшыя тут будуць пераклады з Міцкевіча, якія трэ' прызнаць першараднымі.

Найбольш мастацка пераложаны: „Пані Твардоўская“ (стар. 251) і „Удагоніу“ (стар. 254) і далей ідуць „Трох Будрысаў“ і адрывак з паэмы „Наград Вальленрод“.

Беларускае грамадзянства належна апаніла кара-леўскі дар свайго вялікага песьняра; першае выданьне зборніка „Шляхам жыцьця“ хутка разышлося і ў 1928 годзе зьявілася ў Вільні ўжо 2-гое напраўдэнае яго выданьне, выпушчанае праз заслужаную для беларускага руху фірму Б. А. Клецкіна.

Канчаючы гэтым літаратурным агляд зборніка „Шляхам жыцьця“, трэба адзначыць, што ён з'яўляецца адным з тых непраходзімых скарбаў духоўных беларускага народу, якіх — кажучы славамі Эвангэля не крапе ірма, не папсуе моль, а ні ўкрадае ніякі злыдзень!...

Сьветазар.

Ад Адміністрацыі.

Адміністрацыя „Сялянскай Нівы“ прыпамінае ўсім падпісчыкам, якія ня прыслалі грошаў на газету, каб парупіліся незабавам урэгуляваць падпіску.

Мірныя перагаворы з Абд-Эль-Крымам.

Француска-гішпанская старана 1-га мая даручыла кіраўніку дэлегацыі рыфэнаў ноту аб рожніцы паглядаў у справе варункаў міру, а так-жа дакумант, у якім гаворыцца, што варункі міру з боку Францыі і Гішпаніі павінны быць прыняты пад угрозай новых ваенных паходаў на рыфэнаў.

Сьмерць Эльлен Нэй.

У Штокгольме 25 красавіка памёрла Эльлен Кэй, вядомая літэратка і адна з найчыннейшых верхаводаў незалежнаскага руху жанчын.

Забастоўка ў Англіі.

У пятніцу 30 красавіка пачалася забастоўка ў вуглёвым промысле. У зьвязку з гэтым, мае адбыцца канфэрэнцыя Трэд-Уніёнаў, у якой прымуць ўдзел прадстаўнікі ад 5 мільёнаў работнікаў. Урад спадзяючыся пашырэння забастоўкі і на іншыя галіны промыслу, робіць захады, каб забаставаўшых замяніць ахвотнікамі і войскам.

Забурэнні ў Індыях.

У выніку нягоды між індусамі і магамэтанамі ў Калькуце забурэнні ўсцяж трываюць. Паўстанцы зьбілі цалком абстаноўку паштовага ўраду. Начальнік прэфектуры забіты днём на вуліцы. Лік раненых і забітых у працягу апошніх дзён, перавышае 400 чалавек. Большая частка прадпрыемстваў стаіць. Не хапае вады, газу і электрычнасці.

Па апошніх вестках палажэнне ў індускіх часячых месцах палепшала, аднак усе магазыны зачынены.

ХРОНІКА.

— Радашноўскае Т-ва Беларускай Школы падало да куратара заяву аб дазволе на адчыненне ў Радашковічах пры Гімназіі летніх курсаў для беларускіх вучыцеляў. Курсы абшмаюць праграму паліістыкі і беларусказнаўства, патрэбную для кваліфікацыі пачатковых вучыцеляў.

— Справа Базыльянскіх муроў. 1-га мая мелася ў Судзе Апеляцыйным разбірацца справа Базыльянскіх муроў, у якіх памяшчаецца Беларуска-Гімназія і іншыя беларускія ўстановы.

Вось урад стараецца захапіць мур у свае рукі і не чакаючы прысуду ўжо даўно прыбіў дошчачку да муроў з надпісам „dom gdaowu“.

Дзеля прыпадаючай на 1-га мая Вялікай Суботы ў праваслаўных, суд справу адлажыў.

— „Дэман“ пабеларуску. Змянітая паэма расейскага паэта М. Лермантова перакладзена на беларускую мову Макарам Краўцовым, якога пераклады агулам, трэба прызнаць, за вельмі ўдачныя. Прадаецца ў беларускіх кнігарнях.

— Зьезд Рады п. Паўлюкевіча. Пад канец бягучага месяца Тымчасовая Рада склікае ў Вільні зьезд. Відаць п. Паўлюкевічу ўжо надаела тымчасовасць і ён хацеў-бы яе перамяніць на вечнасць, нам аднак здаецца, што гэты зьезд не паможэ, бо ніводзён беларускі селянін на зьезд, ладжаны за польскія казённые залатоўкі і для сваіх казённых мэтаў, не паедзе. Дык, сяляне, сьцеражыцеся!

— Наміснаты. Камісар ураду на м. Вільню скафіскаваў № 3 „Беларускай Справы“ за стацьці „Безработныя“ і „Да святкавання 1-га мая“, а так-жа наладжыў арышт на № 42 літоўскай газеты „Vilniaus Aidas“ за стацьцю „На той дарогай“ і іншыя.

— Высяленне ісяндза-літвіна. Калі польскай уладзе пачынае непдабацца які патрыёт з „мешасьці“, дык такіх нават высылаюць за граніцу як „чужаземцаў“. Так было нядаўна і з ко. Эрпіусам, якога выслалі на літоўскую граніцу. Гэта здарэнне дало повад польскай эндэцкай прэсе падахвочваць адміністрацыю высылаць рад іншых літоўскіх ксяндзоў. Аб высыленні польскіх ксяндзоў з Літвы неяк мы дагэтуль ня чулі. А што будзе калі літвіны захочуць быць пільнымі вучнямі сваёй „мілай“ суседкі?

— Прысуд над намуністымі. 22 сакавіка Акружны Суд у Вільні, пасля разгляду справы 94 душ абвінавачаных у камунізьме, 36 засудзіў у вастрог ад 6 месяцаў да 6 гадоў. Рэшта абвінавачаных у ліку 58 апраўдана.

— На работы заграіцу. Дзяржаўны ўрад Пасрэдніцтва Працы паведаміў Міністэрства Працы, што з тэрыторыі Віленскага ўраду Пасрэдніцтва Працы можа выехаць за граніцу на работы 180 работнікаў

зямельных, 50 такіх-жа работніц і 160 работнікаў спецыялістаў. Такім чынам разам можа выехаць 390 работнікаў.

— Цэны на земляробскія прадукты з дня 30.IV.: жыта 29.00—29.50 зл. за 100 клг., авёс 38.00—45.00, броварны ячмень 34.00—36.00, на кашу 32.00—34.00, вотрубны жытніа 25.00—28.00, пшанічны 25.00—28.00, белы гарох 45.00, бульба 13.00—14.00, сена 20.00—24.00, насенне чырвонае канюшняе 45 зл. за 10 клг., масла 6.50—7.00 за кг.

— Рынковыя цэны з дня 30.IV.: Мука шпонавая 90—1.00 гр. за 1 клг., жытняя пітляван. 55—56, разовая 35—37, хлеб жытні 50% 55—57, 70% 50—52, разовы 35—36, каша грачнёвая 80, аўсяная 1.40, пансак 60—67, бульба 15—16, буракі 15—20, бруква 25—30, дыбуля 80—1.00, морхва 45—50, капуста квашаная 30—35, свежая 70—80, малако 40—45 за літр, смятана 2.00—2.40, вясковы сыр 1.40—1.80, за 1 клг., масла насленае 5.00—5.50, соленае 4.50—5.00, яйко 12—13, валавіна 1.60—1.80, цяляціна 1.20—1.50, бараніна 1.60, сьвініна 1.60—2.00, сланіна свежая 3.00, шмалец сьвінны 4.60—4.70, сала 3.00—3.20, льяны алей 3.00—3.30, цукер пясок 1.30—1.50, кускі 1.70—1.80, белая соль 30—35.

— Цэны на рыбу з дня 30.IV.: акунь 2.50 за 1 клг., шчупак 2.50, лін 3.00, плотка 1.00—2.00, лешч 3.00—3.20, дробная —.80.

— Афіцыйны курс грошаў на 5.V. Дзяляр — 9 зл. 90 гр. Залаты рубель — 5 зл. 09 гр.

На чорнай гелдае ў Вільні за дзяляр плацілі 10 зл. 30 гр.

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і пашырайце „Сялянскую Ніву“.

Пісьмы з вёскі.

Троха аб нашай інтэлігенцыі.

Грыцэвіцкая вол., Нясвіскага пав.

У нашай воласьці, як і ў іншых кутках Беларусі ёсьць ня мала сваёй сялянскай інтэлігенцыі ў асобах быўшых вучыцеляў, ахвіцараў, фэльчараў, паштовых служачых і г. д.

Дык вось здавалася-б, што такія людзі, маючы такую-сякую асьвету, павінны-бы для нас, мужыкоў, сеяць родную культуру. Але ў нас гэтага няма. Наша інтэлігенцыя, папросту сказаць, сьпіць у шапцы, як і мы дёмныя мужыкі. Яшчэ нам, мужыкам, гэты сон можна і дараваць, бо мы невукі, дёмныя, забітыя людзі, сон-жа нашай інтэлігенцыі гэтым вытлумачыць нельга, затое, што гэты сон ёсьць толькі надбаласць і трусасьць. Пасля гэтага ня будзе даўным, што ў нашай воласьці пашыраецца п'янства, распушта, дробнае владзевства, бітвы, адборная расейская лаянка сталі звычайнымі зьявішчамі. Ня будзе даўным і тое, што наша сялянства пакінутае бяз духоўнае стравы са стараны сваёй-жа інтэлігенцыі, у змаганьні за родную беларускую школу не падало аніводнае дэкларацыі! Агулам кажучы ў нашай воласьці ніякае роднай беларускай культурнай працы не вядзецца. Затое пышнымі кветкамі распускаюцца розныя: „кблка“, „сексе“, мэта каторых менавіта: алачываньне.

Праўда і ў нас на Калідах і ў масаедае ў некаторых вёсках як: Заполье, Вурочкі, Мервіны, Яновічы, адбыліся тэатральныя прадстаўленьні, але што гэта значыць на воласьць, каторая мае адных толькі вёсак нешта 35—40. Трэба сказаць, што ладаілісь яны выключна вясковай моладзю; наша інтэлігенцыя і на гэту нявінную забаву глядзіць коса, баіцца, відаць, згубіць аніію ў вачах начальства!

Адна ўдеха і ёсьць толькі ў тым, што прыходзяць да нас беларускія газеты, з іх толькі і даведываемся, што робіцца на сьвеце, імі толькі і праганям сваю нуду, сум. І з іх „Сялянская Ніва“ найбольш адказвае нашым імененьням і жаданьням.

Мушычон.

Хто карыстаецца з нашага добра?

З пад Белавешы.

Калі зрэзаць сухую сасну (сырой ня можна) і ведама-ж, калі яна здаровая, то чалавек хацеў-бы з яе мець якісь матэрыял на будоўлю, (бо дужа ёсьць не адбудаваных ад 1915 году), але за фэстмэтр гэтака палена, калі грубіна яго сярэдніцы будзе да 40 сант., трэба заплаціць 8—10 злот.; вышэй 40 сант.—12 зл. Калі-ж парэзаць гэтае палена на мэтровыя кускі ды пашчэпаць і элажыць у кубічны мэтр дроў, то гэты мэтр каштуе ад 70 да 90 грош. не даражэй, (з фэстмэтравага палена будзе больш-менш куб. мэтр дроў). Хто-ж карыстаецца з гэтага? а вось хто: прамысловыя і купцы. Яны валаць лес і-ай катэгорыі, псуець яго на дровы з заплаца 70 гр. мэтр, дастаўляюць у Белавеш, дзе пры чыгуныцы прадаюць па 8—9 зл. мэтр і так пераналаскалі ўвесь лес, а жыхар вясковы як ня меў хаты, так і далей ня мае, дзякуючы добраму ўраду. Падпушчанец.

Сабакая рэдукцыя.

Нузьніца, Горадаенскага пав.

Справа вельмі якая. Яшчэ ў 1925 годзе ў восені, дзеля ахраны чыгуныкі (участак Беласток—Горадня, а можа гэта было і па другіх чыгуныках) былі пастаўлены старажыны сабакамі. На 2½—3 вярсты ставіў стораж з сабакаю або дзюма. Сторажу плацілі па 3½ злотых у дзень, а сабацы 16 зл. у месяц. Сабака „ставаўся“ ў будачніка, за што насліднаму плацілі 16 злотых. Сабакі гэныя бытцам былі вынісаны з Францыі (значыць—благанадзейныя), бо ў нас, праўда, такіх сабак ня відаць—шэрых, як ваўкі, з стаячымі вушамі. Стораж днём спаў, а ўначы хадзіў па чыгуныцы з сабакаю, ляхтарняю і кіём. Так прайшло месяцы са 3; уся Польшча кінулася до oszczędności, а сабак пасадылі ў вагоны і павязалі няма ведама куды. Адны кажуць, што іх паслалі ў Вільню на курсы на арпельных стараст (а мо' дырэктараў?), другія—што іх паслалі на „крэсы“ паліваваць беларускіх сабак, а некаторыя сьмяхуны божацца, што ўсіх гэных француска-польскіх сабак прадалі гуртам віленскім гіцлям. Гавораць, што ўся гэта махінацыя каштавала ні адну тысячу злотых, а кончылася такой нечаканай рэдукцыяй. Мірсні-Лабодні.

Што далей, то горэй.

Вёска Ліннаўшчына, Браслаўскага павету.

Прышла да нашага селяніна цяжкая хвілінка жыцьця. Дагэтуль яшчэ жылі сяк-так, хоць і незавіднае было жыцьцё, бо зямелькі маем усяго па 3 дзесяціны. Аднак калі быў каля нас двор, можна было дастаць зямлі хоць на запашку ці арэнду. Нявілікая была з гэтага карысьць, бо, ведама, трэба было больш працаваць на пая, як на сябе. А цяпер? Зямлю пан прадаў, лес высеў у пені. На гэтай зямлі цяпер абседа нас шляхта як скульце благае, а мы, бедныя, астатліся, як кажуць, пры разбійным карыце, бо ня мелі за што купіць зямлі. Асталося ў некаторых сялян цяпер па палянца як каўю пакаціцца. Вось тут і жыў! Ні каравёнікі, ні канёнка няма куды выпускаць. А гэта для нас усё навука, бо мы дёмныя і неарганізаваныя; чакаем усе, хто для нас што дасць. Цяпер аднак мы ўжо праканаліся, што апрача сваіх, няма ў нас прыцеляў, бо былі ў нас немцы, бальшавікі, а цяпер палякі і ні адны не далі нам нічагусенька.

Дык будзем мы, сяляне, самі сабе долю кавадць! Будзем гарнуцца да свайго Сялянскага Саюзу, — можа тады прыдзе да нас тая вясёлая хвілінка, што ўбудзіць нас ад доўгага сну, бо мы цяпер сьпім!

Я. Шынкевіч.

Браты Беларусы!

Хто можа, ахвяруйце кніжак, хоць у якіх мовах на нашу Бібліатэку Ім. Фр. Скарыны ў Барадзенічах Браслаўскага пав.

Кніжкі можна пакідаць у Кнігарні Станкевіча, Вострабрамская вул. 2.

Сяляне Барадзеніцкія.

Наша Пошта.

Асмаловічу Янубу: У прысланых адрэсах Вы не напісалі прозьвішчаў.

Чапулену Мінаю: Прозьбу споўнім. Старых марак нам ня трэба.

Р. Морданю: Газету будзем высылаць. Грошы можна слаць пераводам, або заплаціць за газету на тэй пошце, якая будзе Вам „Сялянскую Ніву“ выдаваць.

Фр. Куцу: Газету будзем высылаць. Кніжкі выслаць можна толькі па атрыманымі грошаў. Вершы Вашы слабыя,—не надрукуем.

А. Цітовічу: Вельмі нас дэшыць сьведамасьць беларускай моладзі ў Вашай вёсцы. З карэспандэнцыі скарыстаць не абяцаем,—замала цікавая.

Шпільца: За карэспандэнцыі дзякуем, пастараемся выкарыстаць.

Атрымалі:

Ад: М. Зьэнтака 5 зл., Жэмойды Язэпа 4 злот., Дзенькова П. 2 зл. 50 гр.

Ад: Карповіча Сяргей, Антуха Антона, Карніловіча Дзямяна, Рубаніка Лукаша, Зарэгі Ігната, Мацука Пётры — па 2 зл.

Ад: Раманца Каз. 1 зл. 40 гр., Кс. Бруквіцкага 1 злот.

Арганізуецца нанова беларускі мяшаны ХОР

пад загадам А. СТЭПОВІЧА.

Запіскаца можна ў Адміністрацыі „Сялянскай Нівы“, штодзень ад 12-ай да 2-ой гадз.